

Sygn. akt V ACa 914/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Artur Lesiak (spr.)
Sędziowie:	SA Zbigniew Koźma SO del. Jarosław Urban
Protokolant:	stażysta Aleksandra Ćwiek

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2012 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa M. W.

przeciwko (...) S.A. w Ł.

o zapłatę, rentę i o ustalenie

na skutek apelacji obu stron

od wyroków Sądu Okręgowego we (...)

z dnia 9 marca 2012 r. oraz z dnia 1 czerwca 2012 r., sygn. akt I C 5/11

zmienia zaskarżony wyrok z dnia 9 marca 2012 r.:

w punkcie 2 (drugim) o tyle tylko, że zasądzoną kwotę 17.848,89 zł z odsetkami obniża do kwoty 12.451,15 zł (dwanaście tysięcy czterysta pięćdziesiąt jeden 15/100) złotych z odsetkami, oddalając powództwo o skapitalizowaną rentę wyrównawczą za okres od dnia 24 grudnia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. w pozostałej części,

w punkcie 3 (trzecim) w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powoda rentę wyrównawczą za okres od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. w kwocie po 418,84 (czterysta osiemnaście 84/100)

złotych miesięcznie płatną do 10-tego dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności do dnia zapłaty, a za okres od dnia 1 stycznia 2012 r. do 29 lutego 2012 r. w kwocie po 474,50 (czterysta siedemdziesiąt cztery 50/100) złotych miesięcznie, płatną do 10-tego dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności do dnia zapłaty, oddalając powództwo o rentę wyrównawczą za okres od dnia 1 stycznia 2011 r. do dnia 29 lutego 2012 r. w pozostałej części,

w punkcie 4 (czwartym) o tyle tylko, że zasądzoną rentę wyrównawczą w kwocie po 598,34 zł miesięcznie z odsetkami obniża do kwoty po 474,50 (czteryście siedemdziesiąt cztery 50/100) złotych miesięcznie z odsetkami, oddalając powództwo o rentę wyrównawczą za okres od 1 marca 2012 r. w pozostałej części,

w punkcie 9 (dziewiątym) w ten sposób, że:

zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 13.234,20 (trzyście trzydzieści cztery 20/100) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów opieki,

ustala odpowiedzialność na przyszłość pozwanego za skutki wypadku jakiemu uległ powód w dniu 1 maja 2003 r., przyjmując 30 % przyczynienie się powoda do powstania szkody,

oddala powództwo w pozostałej części,

w punkcie 10 (dziesiątym) o tyle tylko, że w miejsce kwoty 4.736 zł zasądza kwotę 2.532 (dwa tysiące pięćset trzydzieści dwa) złote,

w punkcie 12 (dwunastym) w ten sposób, że zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.150 (jeden tysiąc sto pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu,

oddala apelację powoda i obie apelacje pozwanego w pozostałym zakresie;

znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego;

nakazuje ściągnąć od powoda z zasądzzonego roszczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we (...) kwotę 1.859 (jeden tysiąc osiemset pięćdziesiąt dziewięć złotych) tytułem części opłaty od apelacji, od uiszczenia której powód był zwolniony;

nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we (...) kwotę 653 (sześćset pięćdziesiąt trzy) złote tytułem części opłaty od apelacji, od uiszczenia której powód był zwolniony.

Sygn. akt VACa 914/12

UZASADNIENIE

Powód M. W. w związku z wypadkiem, któremu uległ, dochodził od pozwanego (...) S.A. w Ł. kwot:

80 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 12 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia,

17 848 zł 89 gr. z ustawowymi odsetkami od dnia 12 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty tytułem skapitalizowanej renty wyrównawczej za okres od dnia 24 grudnia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2010 r.,

renty wyrównawczej w wysokości po 598 zł 34 gr. poczynając od dnia 1 stycznia 2011 r. płatnej do 10-tego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w terminie płatności,

28 359 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 12 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów opieki,

zł 13 gr. z ustawowymi odsetkami od dnia 12 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów leczenia ,

oraz kosztów procesu , w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7217 zł.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu podał, że powód otrzymał już kwotę 30 336 zł 94gr. , w tym kwotę 20 000 zł z tytułu zadośćuczynienia , kwotę 9453 zł z tytułu kosztów pomocy osób drugich i kwotę 83 zł 94 zł z tytułu zwrotu kosztów zakupu leków. Przy ustaleniu świadczeń na rzecz poszkodowanego przyjęto jego 50%-owe przyczynienie się do wyrządzonej szkody spowodowane jego niewłaściwym zachowaniem się podczas rozładunku wózka widłowego, co było związane z jego stanem (...) uniemożliwiającym prawidłową ocenę zagrożenia związanego z tą czynnością. W odniesieniu do żądania renty wyrównawczej pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia za grudzień 2007r. w wysokości 61 zł 53 gr. , a w stosunku do pozostałej części tego roszczenia jego zawyżenie poprzez brak uwzględnienia przyczynienia się powoda do wyrządzonej szkody .

Pismem z dnia 16 lutego 2012 r. powód rozszerzył powództwo domagając się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. w Ł. kwoty 5154 zł tytułem skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby za okres od 10 października 2009r. do 29 lutego 2012r. z ustawowymi odsetkami od 7- ego dnia liczonego od daty doręczenia pozwanej pisma procesowego rozszerzającego powództwo oraz na bieżąco od dnia 1 marca 2012r. kwoty po 240 zł miesięcznie z tytułu renty na zwiększone płatnej do 10-tego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w terminie płatności

Pozwany nie zajął w tej kwestii stanowiska, czego konsekwencją było wydanie wyroku zaocznego.

Wyrokiem z dnia 9 marca 2012 r. Sąd Okręgowy we (...):

Zasądził od pozwanej (...) S.A. w Ł. na rzecz powoda M. W. kwotę 56 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 12 stycznia (...). do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia.

Zasądził od pozwanej (...) S.A. w Ł. na rzecz powoda M. W. kwotę 17 848 zł 89 gr. z ustawowymi odsetkami od dnia 12 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty tytułem skapitalizowanej renty.

Zasądził od pozwanej (...) S.A. w Ł. na rzecz powoda M. W. renty wyrównawcze za okres od 1 stycznia 2011 r. do 29 lutego 2012r. w wysokości po 598 zł 34 gr miesięcznie za cały ten okres z ustawowymi odsetkami od każdej z rent miesięcznych w tej wysokości , liczonymi odpowiednio od dnia: 11 stycznia 2011 r. , 11 lutego 2011 r. , 11 marca 2011 r. , 11 kwietnia 2011 r. , 11 maja 2011r. , 11 czerwca 2011 r. , 11 lipca 2011 r. , 11 sierpnia r. , 11 września 2011 r. , 11 października 2011 r. , 11 listopada 2011 r, 11 grudnia 2011r. , 11 stycznia 2012r., 11 lutego 2012r. do dnia zapłaty .

Zasądził od pozwanej (...) S.A. w Ł. na rzecz powoda M. W. rentę wyrównawczą w wysokości po 598 zł 34 gr. miesięcznie poczynając od dnia 1 marca 2012r. płatną do 10-tego każdego

miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w terminie płatności .

Zasądził od pozwanej (...) S.A. w Ł. na rzecz
powoda M. W. kwotę 3781 zł 20 gr. z ustawowymi odsetkami od
dnia 12 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów opieki .

Zasądził od pozwanej (...) S.A. w Ł. na rzecz
powoda M. W. kwotę 70 zł 79 gr z ustawowymi odsetkami od dnia
Stycznia 2011r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów leczenia.

Zasądził od pozwanej (...) S.A. w Ł. na rzecz
powoda M. W. kwotę 3607 zł 80 gr. z ustawowymi odsetkami od
dnia 31 stycznia 2012r. do dnia zapłaty tytułem skapitalizowanej renty na
zwiększone potrzeby za okres od 10 października 2009r do dnia 29 lutego 2012r.

Zasądził od pozwanej (...) S.A. w Ł. na rzecz
powoda M. W. rentę na zwiększone potrzeby w wysokości po 168
zł miesięcznie poczynając od dnia 1 marca 2012r. płatną do 10-tego każdego
miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w terminie płatności.

Oddalił powództwo w pozostałej części.

Zasądził od pozwanej (...) S.A. w Ł. na rzecz
powoda M. W. kwotę 4736 zł tytułem zwrotu części kosztów
zastępstwa procesowego .

11 .Nakazał pobrać od pozwanej (...) S.A. w Ł. na
rzecz Skarbu Państwa[Sądu Okręgowego we (...) kwotę 5390 zł tytułem
zwrotu części kosztów sądowych , od uiszczenia których powód był zwolniony.

Nie obciążył powoda kosztami zastępstwa procesowego pozwanej.

Pozostały mi kosztami sądowymi, od uiszczenia których powód był zwolniony
obciążył Skarb Państwa.

Wyrok w punktach 7 i 8 jest zaoczny.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i rozważania Sądu I.:

Sąd ustalił, że w dniu 1 maja 2003 r. doszło do rozładunku lawety, na której
znajdował się wózek widłowy. Podczas rozładunku wózek wywrócił się przygniatając
stojącego obok powoda. Powód M. W. przyjechał na miejsce rozładunku
wózka widłowego, gdyż wskazywał drogę do miejsca rozładunku . Miał wówczas (...).

W wyniku zaistniałego wypadku powód M. W. doznał ciężkich
obrażeń ciała pod (...).Został w dniu 1 maja 2003r. przewieziony
do Szpitala, w którym przebywał do 23 czerwca 2003 r.

W wyniku doznanych obrażeń (...)

(...)

(...)

Powód został zaliczony na stałe do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności z zaleceniem korzystania z opieki i wsparcia ze strony osób drugich . Otrzymuje zasiłek w kwocie 434 zł miesięcznie.

Powód obecnie wymaga pomocy osób drugich (...)

Przed wypadkiem do listopada 2002r. powód pracował jako sprzedawca , a po tej dacie przebywał na zasiłku dla bezrobotnych. Przez okres 10 miesięcy 2002r. jego zarobki wyniosły łącznie 8601 zł.

Zdaniem Sądu Okręgowego wypłacone przez pozwanego zadośćuczynienie w wysokości 20 000 zł z całą pewnością nie stanowiło właściwej rekompensaty dla powoda w zakresie doznanych przez niego obrażeń , a także cierpień fizycznych i psychicznych oraz skutków z tym związanych . Żądana przez powoda kwota 80 000 zł nie była zbyt wygórowana. Z uwagi na fakt, że powód w chwili wypadku znajdował się pod wpływem (...), Sąd przyjął 30 % przyczynienie się i o taki stopień zmniejszył wartość dochodzonego roszczenia z tytułu zadośćuczynienia.

Według wyliczeń Sądu Okręgowego, powodowi przysługiwała renta wyrównawcza w kwocie 20 302 zł 80. Sąd zasądził jednak całość dochodzonej z tego tytułu kwoty w wysokości 17 848 zł 89 gr. mając na uwadze fakt, że w istocie powód żądał renty wyrównawczej za powyższy okres w kwocie niższej aniżeli mu się faktycznie należała.

W świetle treści zawiadomienia (...) [k. 277 powoływanych akt szkodowych] Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska powoda co do tego, że została dwukrotnie pomniejszona wartość kosztów opieki. Z treści tej wynika bowiem, że (...)określił wysokość kosztów opieki nad powodem na kwotę 9453 zł po zastosowaniu 50%-wego przyczynienia się powoda do wyrządzonej szkody, a zatem wartość ta przed potrąceniem została obliczona na kwotę 18 906 zł. Skoro zatem Sąd obniżył stopień przyczynienia się powoda do wyrządzonej szkody do 30% , wobec tego powód winien uzyskać od ubezpieczyciela z tytułu kosztów opieki kwotę 234 zł 20 gr. [18 906 zł -30%], a faktycznie otrzymał kwotę 9543 zł.

W tych okolicznościach istniała podstawa do zasądzenia na rzecz powoda dalszej kwoty 3781 zł 20 gr. z tytułu kosztów opieki.

Oceniając zasadność roszczenia o rentę z tytułu zwiększonych potrzeb, Sąd w oparciu o opinię biegłego uznał, że powód istotnie wymaga pomocy (...). Przyjmując, że wartość 1 godziny pomocy osoby drugiej to kwota 8 zł daje to kwotę 240 zł miesięcznie, którą Sąd pomniejszył o stopień przyczynienia się.

Zdaniem Sądu brak było podstaw do uwzględnienia żądania w zakresie ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki zdarzenia zaistniałego w dniu 1 maja 2003r. Z opinii biegłych lekarzy (...)

O kosztach procesu postanowiono na podstawie art. 100 k.p.c. mając na uwadze fakt, że powód wygrał w 66%-tach oraz art. 113 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i art. 102 k.p.c. w zakresie nieobciążania powoda kosztami sądowymi , od uiszczenia których był zwolniony oraz kosztów zastępstwa procesowego strony pozwanej z uwagi na jego

trudną sytuację materialno-zdrowotną.

Pozwany Towarzystwo (...)A. w Ł. na skutek orzeczenia wyrokiem zaocznym z dnia 9 marca 2012r. zapłaty na rzecz (...) kwoty 3607 zł 80 gr. z ustawowymi odsetkami od dnia 31 stycznia 2012r. do dnia zapłaty tytułem skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby za okres od 10 października 2009r. do 29 lutego 2012r. i na bieżąco renty z tego tytułu w wysokości po 168 zł miesięcznie poczynając od dnia 1 marca 2012r. , płatnej do 10-tego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w terminie płatności, złożył sprzeciw wnosząc uchylene tego orzeczenia i oddalenie powództwa w zakresie skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby za okres od 10 października 2009r. do 29 lutego 2012r. oraz renty z tego tytułu na bieżąco w wysokości po 240 zł miesięcznie oraz o zasądzenia kosztów procesu.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany wskazał na brak wykazania przez powoda jakichkolwiek kosztów związanych z opieką osób trzecich w okresie leczenia i rehabilitacji . Fakt odczuwania dolegliwości powypadkowych nie oznacza by (...)

Zbyt niskie jest również przyjęte 30%-owe przyczynienie się powoda do wyrządzenia szkody.

Wyrokiem z dnia 1 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy we (...)

Uchylił wyrok zaoczny Sądu Okręgowego we (...) z dnia 9 marca 2012r. w punkcie 7 w części dotyczącej ustawowych odsetek i zasądza ustawowe odsetki od kwoty 3607 zł 80 gr. od dnia 9 marca 2012r. do dnia zapłaty .

W pozostałej części wyrok zaoczny utrzymał w mocy .

Nie obciążył powoda M. W. kosztami procesu wywołanymi wniesieniem sprzeciwu od wyroku zaocznego .

Sąd Okręgowy rozpoznając sprzeciw pozwanego poczynił ponownie ustalenia faktyczne i rozważania, zbieżne z zawartymi w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 marca r., które stały się podstawą do utrzymania wyroku zaocznego w zakresie wysokości zasądzonych w nim kwot.

Sąd I instancji uznał natomiast, że w pełni zasadnie pozwany w sprzeciwie od wyroku zaocznego zarzucił, że ustawowe odsetki od kwoty skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby w wysokości 3 607 zł 80 gr. w zakresie początkowej daty ich biegu zostały w punkcie 7 wyroku zaocznego z dnia 9 marca 2012r. zasądzone nieprawidłowo. Rację przyznał pozwanemu, że Sąd Okręgowy ustalając początkowy termin biegu tych odsetek wykroczył ponad żądanie w tym zakresie określone w piśmie procesowym powoda z dnia 16 lutego 2012r. W niniejszym orzeczeniu odsetki zostały zasądzone po upływie 7 dnia od daty doręczenia pozwanemu odpisu pisma procesowego powoda z dnia 16 lutego 2012r. traktowanego jako wezwanie do zapłaty tej skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby.

O kosztach procesu postanowiono na podstawie art. 102 k.p.c. i nie obciążono powoda kosztami procesu wywołanymi wniesieniem przez pozwanego sprzeciwu od wyroku zaocznego albowiem powód uległ w zakresie zgłoszonego żądania dotyczącego renty na zwiększone potrzeby tylko minimalnie w zakresie ustawowych

odsetek określonych w punkcie 7 wyroku zaocznego Sądu Okręgowego we Włocławku z dnia 9 marca 2012r.

Powód wniósł apelację od wyroku z dnia 9 marca 2012 r. w części oddalającej powództwo w zakresie żądania zasądzenia na rzecz powoda zadośćuczynienia, odszkodowania oraz w zakresie ustalenia odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku na przyszłość, tj. pkt. 9 wyroku, zarzucając temu rozstrzygnięciu:

naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że nie istnieje prawdopodobieństwo ujawnienia się nowych skutków wypadku, podczas gdy z opinii biegłego (...);

sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającej na przyjęciu, że (...), który pierwotnie prowadził postępowanie likwidacyjne uznał wartość kosztów opieki w wysokości 18.909 zł (w piśmie z dnia 12.03.2010 r.), podczas gdy z treści wskazanego pisma wynika, iż uznał te koszty w wysokości 37.812 zł.

naruszenie przepisów prawa materialnego:

art. 362 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, a polegające na ustaleniu 30 % przyczynienia się powoda do wyrządzonej mu szkody i w efekcie obniżenie należnych mu kwot tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie takich ustaleń,

art. 189 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na uznaniu, że powód nie wykazał istnienia prawdopodobieństwa ujawnienia się dotąd nie zdiagnozowanych skutków wypadku (jego stan zdrowia należy uznać za utrwalony, a leczenie za zakończone) podczas gdy uprawdopodobnienie to nie dotyczy wyłącznie nowych skutków wypadku, ale również szkody przyszłej wynikającej z tych skutków które są już powodowi znane.

Wskazując na powyższe zarzuty wniósł o:

zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda dalszej kwoty:

24.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12.01.2011 r. do dnia zapłaty,

24.577,80 zł tytułem zwrotu kosztów opieki wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12.01.2011 r. do dnia zapłaty,

30,34 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12.01.2011 r. do dnia zapłaty,

1546,20 zł tytułem skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31.01.2012 r. do dnia zapłaty,

72 zł tytułem renty na zwiększone potrzeby od dnia 01.03.2012 płatnej do 10-tego każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki, oraz ustalenie odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku na

przyszłość;

zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych za obie instancje.

Lub ewentualnie o:

uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania — przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Pozwany w odpowiedzi na apelację powoda wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych.

Pozwany wniósł apelację od wyroku z dnia 9 marca 2012 r. od wyroku w części zasądzonej od pozwanego na rzecz powoda zadośćuczynienie w wysokości 36.000 zł, skapitalizowana rentę w wysokości 11.709,21 zł i rentę wyrównawczą miesięczną ponad kwotę 233 zł oraz odszkodowanie w całości wraz z kosztami procesu, zarzucając:

1/ naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędną ich wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, a mianowicie:

a/ art. 822 k.c. i art. 445 k.c. w zw. z art. 362 k.c. poprzez zawyżenie zasądzonego zadośćuczynienia przy jednoczesnym zaniżeniu stopnia przyczynienia się powoda do powstania szkody i jej rozmiaru jedynie do 30 %, co doprowadziło do

uznania, że kwota 76.000,- zł. w tej konkretnej sprawie stanowi wartość odpowiednią zadośćuczynienia;

b/ art. 442 § 2 k.c. w zw. z art. 361 k.c. i 362 k.c. przez zawyżenie ustalonej renty wyrównawczej na potrzeby kapitalizacji renty i wypłaty renty bieżącej w wyniku pominięcia otrzymywanego przez powoda dochodu w postaci stałego miesięcznego dodatku pielęgnacyjnego w wysokości 153,- zł. oraz poprzez zaniżenie stopnia przyczynienia się powoda do powstania szkody i jej rozmiaru do 30 %, a nadto przyjęcie do ustalenia wysokości renty wartości minimalnego wynagrodzenia brutto;

c/ art. 444 k.c. w zw. z art. 6 k.c. i art. 362 k.c. poprzez zawyżenie zwrotu kosztów opieki osób trzecich w okresie leczenia i po jego zakończeniu mimo faktycznego nie poniesienia tych kosztów przez powoda, a nadto poprzez zaniżenie stopnia przyczynienia się powoda do powstania szkody i jej rozmiaru do 30 %;

d/ art. 98 k.p.c. i art. 100 k.p.c. poprzez zawyżenie kosztów zastępstwa procesowego powoda, odstąpienie od zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego na rzecz pozwanego i nieuzasadnione niezastosowanie zasady stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu stosownie do wyniku sporu.

W oparciu o wyżej wskazane zarzuty pozwany wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Pozwany wniósł także apelację od wyroku z dnia 1 czerwca 2012 r. w całości zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, a mianowicie:

art. 444 § 2 k.c. w zw. z art. 6 k.c., art. 361 k.c. i 362 k.c. przez ustalenie renty wyrównawczej na zwiększone potrzeby w wysokości 168 zł miesięcznie dla potrzeb kapitalizacji renty i wypłaty renty bieżącej oraz poprzez zaniżenie stopnia przyczynienia się powoda do powstania szkody i jej rozmiaru do 30 %, a nadto uznanie, że powód wykazał faktycznie poniesione koszty opieki osób trzecich i że zachodzi konieczność ponoszenia takich kosztów w przyszłości,

art. 340 k.p.c. i 348 k.p.c. poprzez obciążenie pozwanego kosztami opłaty od sprzeciwu od wyroku zaocznego w sytuacji, gdy wydanie wyroku zaocznego nastąpiło z naruszeniem zasad dopuszczalności.

W oparciu o wyżej wskazane zarzuty pozwany wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja obu stron zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia i rozważania Sądu I instancji przyjmując je za podstawę także własnego rozstrzygnięcia, z niżej wskazanymi modyfikacjami.

Odnosząc się do apelacji powoda należy stwierdzić, iż trafne są zarzuty naruszenia prawa procesowego oraz art. 189 k.p.c.

Trafnie Sąd I instancji przyjął, że ustalenie kosztów opieki możliwe jest w oparciu o treść pisma (...) z dnia 12 marca 2010 r. Skoro bowiem żądana kwota była uznana w toku postępowania likwidacyjnego, a jedynie została pomniejszona o przyjęty stopień przyczynienia się, to należy uznać, iż okoliczności faktyczne zostały przyznane w tym zakresie. Sąd Okręgowy błędnie jednak powołał się na pismo znajdujące się na karcie 277 akt szkodowych, zamiast na pismo z tej samej daty, lecz znajdujące się na kartach 273 - 274. W tym ostatnim piśmie uznano odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną (...), nie uznano natomiast odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez (...). Z tych względów za podstawę obliczenia należnych powodowi kosztów opieki osób trzecich przyjęto połowę dochodzonej z tego tytułu kwoty, tj. 18.906 zł, którą następnie pomniejszono o 50 % z uwagi na przyczynienie się poszkodowanego. W piśmie z dnia 12 marca 2010 r. znajdującym się na karcie 277 akt szkodowych wskazano kwotę podlegającą wypłacie na rzecz powoda z tytułu odpowiedzialności za (...). Takie jednak stanowisko ubezpieczyciela nie znajduje podstawy prawnej, gdyż w świetle art. 441 §

k.c. jeżeli kilka osób ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym, ich odpowiedzialność jest solidarna.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe nie daje podstaw do przyjęcia, że w przyszłości nie pojawią się dalsze skutki przedmiotowego wypadku.

Wprawdzie stan zdrowia powoda jest utrwalony, jednak tylko hipotetycznie można zakładać, że nie pojawią się dalsze skutki szkody doznanej w wyniku przedmiotowego wypadku. Charakter doznanych obrażeń, a zwłaszcza (...)

(...) może w przyszłości powodować dalsze negatywne konsekwencje. Jak trafnie zauważył Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 12 kwietnia 1970 r., III PZP 34/69: „Szkody na osobie nie zawsze powstają jednocześnie ze zdarzeniem, które wywołało uszkodzenie ciała. Są one z istoty swej rozwojowe. Poszkodowany z reguły nie może w chwili wszczęcia procesu dochodzić wszystkich roszczeń, jakie mogą mu przysługiwać z określonego stosunku prawnego. Następstwa bowiem uszkodzenia ciała są z reguły wielorakie i zwłaszcza w wypadkach cięższych uszkodzeń wywołują niekiedy skutki, których dokładnie nie można określić ani przewidzieć, gdyż są one zależne od indywidualnych właściwości organizmu, osobniczej wrażliwości, przebiegu leczenia i rehabilitacji oraz wielu innych czynników”. W okolicznościach niniejszej sprawy charakter doznanych przez powoda obrażeń wskazuje na możliwość pojawienia się w przyszłości dalszych konsekwencji przedmiotowego wypadku, co przemawia za zasadnością powództwa w tej części.

Nie jest natomiast trafny zarzut powoda naruszenia art. 363 k.p.c. Dla oceny samego faktu przyczynienia się powoda do zaistniałej szkody nie ma znaczenia okoliczność, że nie brał on udziału w rozładunku. Istotne jest bowiem to, że będąc pod wpływem (...) znajdował się w miejscu, w którym wykonywane były prace stwarzające potencjalne niebezpieczeństwo wypadku. Nie podlega dyskusji, że (...) zaburza percepcję i koncentrację oraz spowalnia reakcję na bodźce zewnętrzne. Zakres zawinienia sprawców szkody nie wyłącza zaś przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody. Z uwagi na to, że przyczynienie się powoda było spowodowane wpływem (...), brak podstaw do odstąpienia od miarkowania należnego powodowi odszkodowania.

Odnosząc się z kolei do apelacji wniesionych przez pozwanego należy zauważyć, że nie jest trafny zarzut zawyżenia przyznanego zadośćuczynienia. W judykaturze utrwalony jest pogląd, że sąd odwoławczy może ingerować w wysokość zasądzonej z tego tytułu kwoty tylko wówczas, gdy jest ona rażąco zawyżona lub zaniżona. W niniejszej sprawie, gdyby nie przyjęte przez Sąd przyczynienie się poszkodowanego, otrzymałby on z tytułu zadośćuczynienia łącznie kwotę 100.000 zł. W ocenie Sądu Apelacyjnego kwota ta nie jest rażąco wygórowana jeśli się zważy, iż następstwa doznanych przez niego urazów mają charakter trwały, a przy tym zmieniło się całkowicie dotychczasowe życie poszkodowanego. (...) Oceny tej niezmienna to, że istotnie powód nie wykazywał szczególnej aktywności zawodowej przed wypadkiem. W chwili wypadku był on jeszcze człowiekiem stosunkowo młodym ((...), a więc nie można wykluczyć tego, że jeszcze przez wiele lat mógłby być osobą w pełni aktywną fizycznie i zawodowo.

Sąd I instancji prawidłowo ustalił stopień przyczynienia się powoda do powstania szkody. Nie można bowiem pominąć tego, że powód nie był sprawcą wypadku drogowego, jak również nie był to wypadek przy wykonywaniu pracy przez powoda. Stąd też chybione jest powoływanie się przez pozwanego na nagminność tego typu wypadków spowodowanych pod wpływem (...). Powód był osobą postronną, która jedynie przyglądała się rozładunkowi. Nie zwalnia to powoda od przyjęcia jego przyczynienia się do wypadku, co zostało już wyjaśnione przy omawianiu apelacji powoda, nie mniej jednak nie może pozostać bez wpływu na

przyjęty stopień tego przyczynienia.

Błędny jest pogląd pozwanego, że od renty tej należy odliczyć wysokość dodatku pielęgnacyjnego. O ile zasiłek z opieki społecznej stanowi dochód powoda, o tyle zasiłek pielęgnacyjny stanowi pomoc ze strony państwa w przynajmniej częściowym pokryciu kosztów wynikających z jego niezdolności bądź ograniczonej zdolności do samodzielnego funkcjonowania. Z tych względów nie może on wpływać na zmniejszenie należnej uprawnionemu renty wyrównawczej, której funkcją jest zrekompensowanie dochodów, jakie otrzymywałby, gdyby nie uległ wypadkowi w następstwie którego doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia.

Trafny jest natomiast zarzut zawyżenia ustalonej renty wyrównawczej na potrzeby kapitalizacji renty i wypłaty renty bieżącej poprzez przyjęcie do jej ustalenia wartości minimalnego wynagrodzenia brutto. Podzielić należy w tym względzie pogląd Sądu Najwyższego przywołany przez pozwanego, że rentę odszkodowawczą wylicza się w wartościach netto, ponieważ odszkodowanie cywilne nie jest przychodem podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych, nie pobiera się także składki na ubezpieczenie społeczne (wyrok SN z dnia 23 listopada 2010 r., I(...)).

Wbrew wywodom apelacji wysokość zasądzonej renty z tytułu zwiększonych potrzeb nie budzi zastrzeżeń. Zwiększenie się potrzeb poszkodowanego stanowi szkodę przyszlą, wyrażającą się w stale powtarzających się wydatkach na ich zaspokojenie, np. konieczność stałych zabiegów, rehabilitacji, specjalnego odżywiania. W judykaturze utrwalony jest pogląd, że przyznanie renty z tytułu zwiększonych potrzeb na podstawie art. 444 § 2 k.c. nie jest uzależnione od wykazania, że poszkodowany te potrzeby faktycznie zaspokaja i ponosi związane z tym wydatki. Do przyznania renty z tego tytułu wystarczy samo istnienie zwiększonych potrzeb jako następstwa czynu niedozwolonego (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 marca 1976 r., IV CR 50/76). Powód zeznał, że kupuje lekarstwa związane ze stanem zdrowia po wypadku, musi być podwożony do lekarza. Z opinii biegłego wynika zaś, że powód wymaga pomocy (...). W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia wskazano, że za podstawę ustalenia wysokości renty na zwiększone potrzeby przyjęto kwotę 8 zł stanowiącą wynagrodzenie za jedną godzinę pomocy osoby drugiej. Z powyższego wynika więc, że ustalona renta (po jej zmniejszeniu o 30 % przyczynienie) nie obejmuje nawet wszystkich potrzeb uprawnionego. Nie mniej jednak nie można przeoczyć, że otrzymuje on także zasiłek pielęgnacyjny, który rekompensuje pozostałe zwiększone potrzeby powoda.

Powyższe wywody trzeba też odnieść do zarzutu dotyczącego kosztów opieki osób drugich w okresie leczenia. Jak już to wyjaśniono omawiając apelację powoda, wysokość tych kosztów była przyznana w toku postępowania likwidacyjnego, a jedynie w sposób błędny obniżono powodowi należną z tego tytułu kwotę o połowę, i od tak ustalonej kwoty obliczono 50% przyczynienie. Jak wynika z pisma z dnia 12 marca 2010 r. (...) (k. 274) cała należna z tego tytułu kwota wynosiła 37.812 zł. Należy zauważyć, że zawarte w nim wyliczenie godzin opieki nad powodem koresponduje z treścią opinii biegłego, który wskazał, że powód po zakończeniu hospitalizacji potrzebował opieki w ilości sześciu godzin dziennie. (...)

(...)

Powyższe wywody odnieść trzeba także do zarzutu zawartego w apelacji od wyroku z dnia 1 czerwca 2012 r. dotyczącego ustalenia renty na zwiększone potrzeby w wysokości 168 zł dla potrzeb kapitalizacji renty i wypłaty renty bieżącej.

Oceniając zatem zasadność obu apelacji, Sąd Apelacyjny odmiennie niż to uczynił Sąd I instancji uznał, że powodowi przysługują od pozwanego następujące kwoty:

[.Skapitalizowana za okres od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. renta wyrównawcza w kwocie **12.451,15 zł**. Najniższe miesięczne wynagrodzenie netto wynosiło: w 2008 r. 845,17 zł, w 2009 r. 954,96 zł, w 2010 r. 984,15 zł, tj. łącznie 33.411,36 zł. Powód pobierał w tym okresie zasiłek z (...) w kwocie po 434 zł x 36 miesięcy, tj. łącznie otrzymał 15.624 zł. Powodowie przysługiwałaby renta wyrównawcza w kwocie 17.787,36 zł (33.411,36 zł. - 15.624 zł), jednak po jej pomniejszeniu o 30 % (5.336,21 zł) wynosi ona 12.451,15 zł. Za wcześniejszy okres roszczenie uległo przedawnieniu. Powyższej kwoty 12.451,15 zł roszczenie powoda z tego tytułu podlegało oddaleniu.

Renta wyrównawcza za rok 2011 w kwocie po **418,84 zł** miesięcznie wraz z odsetkami. Najniższe miesięczne wynagrodzenie netto za rok 2011 wynosiło 1032,34 zł - 434 zł = 598,34 zł - 30% .

Renta wyrównawcza bieżąca od stycznia 2012 r. w kwocie po **474,50 zł** miesięcznie wraz z odsetkami. Najniższe miesięczne wynagrodzenie netto za 2012 r. wynosiło 1111,86 zł - 434 zł = 677,86 zł - 30 %.

VI. Dalsza kwota 13.234.20 zł tytułem kosztów opieki. Powodowi przysługiwała z tego tytułu kwota 37.812 zł, która pomniejszona o 30 % przyczynienie wynosi 26.468,40 zł. Powód otrzymał z (...) zaś Sąd I instancji zasądził kwotę 3.781,20 zł. czyli łącznie otrzymał już 13.234,20 zł.

Ustalając odpowiedzialność pozwanego na przyszłość za skutki wypadku S. 30 % przyczynienie się powoda. Motywy takiego rozstrzygnięcia zostały już wyżej przedstawione przy omawianiu zarzutów apelacji powoda i pozwanego.

W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu I instancji uznając za prawidłowe zaskarżone rozstrzygnięcie dotyczące:

Kosztów leczenia w kwocie 70,79 zł.

Skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby w kwocie 3.607,80 zł.

Bieżącej renty na zwiększone potrzeby w kwocie po 168 zł miesięcznie.

Wskutek zmiany wyroku I instancji zmieniły się proporcje, w jakich strony wygrały proces. Powód mianowicie wygrał w 70 %, zaś pozwany w 30 %.

Sąd Apelacyjny uznał za zasadny zarzut pozwanego odnoszący się do rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Słusznie pozwany zarzucił zawyżenie kosztów zastępstwa procesowego, gdyż w sprawie nie zachodziły żadne szczególne

okoliczności przemawiające za przyznaniem podwójnej stawki. Niniejsza sprawa ma charakter typowy, a stan faktyczny nie był skomplikowany. Rozpoznana została na trzech terminach, przesłuchano dwóch świadków, powoda oraz przeprowadzono dowód z pisemnej opinii dwóch biegłych. W tym stanie rzeczy przyjęć należało, że powodowi przysługuje od pozwanego zwrot kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 2.532 zł.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zachodzą też w sprawie żadne szczególne okoliczności przemawiające za odstąpieniem po myśli art. 102 k. p.c. od obciążenia powoda kosztami procesu należnymi pozwanemu. Powód winien bowiem zdawać sobie sprawę z tego, że skoro w chwili wypadku znajdował się(...) musi liczyć się z przyjęciem jego przyczynienia się do powstania szkody.

Nie sposób więc mówić o jego subiektywnym przeświadczeniu o zasadności roszczenia. Sama zaś sytuacja materialna nie uzasadnia jeszcze zastosowania art.

k.p.c. Trzeba przy tym zauważyć, że sytuacja ta ulega poprawie wskutek przyznania powodowi renty wyrównawczej, która w przeciwieństwie do kosztów opieki czy renty z tytułu zwiększonych potrzeb, stanowiąc dochód powoda może być przeznaczona na zwrot należnych stronie przeciwnej kosztów procesu. Trafnie też podniósł pozwany, że nie zachodziły podstawy do obciążenia go kosztami sprzeciwu, gdyż odpis rozszerzonego pozwu nie został mu doręczony przed terminem rozprawy w dniu 29 lutego 2012 r. Pozwany poniósł następujące koszty: wynagrodzenie pełnomocnika 3.617 zł, koszty świadka 71,40 zł, opłata od sprzeciwu 141 zł, tj.

łącznie 3.832,40 zł. Zważywszy, iż pozwany wygrał proces w 30% przysługuje mu z tego tytułu kwota 1.150 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny w punkcie I sentencji zmienił na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zaskarżony wyrok w wyżej wskazany sposób, zaś nie dzieląc dalszych zarzutów apelacji w punkcie II na podstawie art. 385 k.p.c. oddalono apelację powoda i obie apelacje pozwanego w pozostałym zakresie.

Sąd Apelacyjny w punkcie III sentencji zniósł między stronami koszty postępowania apelacyjnego kierując się wyrażoną w art. 100 k.p.c. zasadą słuszności. Uwzględniając bowiem wynik postępowania apelacyjnego, każdej ze stron przysługiwał zwrot kosztów w zbliżonej wysokości (powodowi 2.997 zł, zaś pozwanemu 2.863 zł). Powód wygrał swoją apelację w około 26 % (13.224 zł w stosunku do 51.019 zł). Powód był zwolniony od kosztów opłaty sądowej, a zatem poniósł koszty zastępstwa procesowego 2.700 zł, takie same koszty poniósł pozwany. Powodowi przysługuje zatem z tego tytułu kwota 702 zł, zaś pozwanemu kwota 1.998 zł. Pozwany wygrał swoją apelację od wyroku z dnia 9 marca 2012 r. w około 15 % (9.285 zł w stosunku do 61.261 zł). Pozwany uiszczył opłatę sądową w kwocie 3.065 zł oraz poniósł koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2.700 zł, tj. łącznie 5.765 zł. Przysługuje mu zatem z tego tytułu zwrot kosztów od powoda w kwocie 865 zł. Powodowi z tego tytułu przysługuje zwrot kosztów w kwocie 2.295 zł.

Pozwany przegrał apelację od wyroku z dnia 1 czerwca 2012 r., zaś powód nie żądał zwrotu kosztów tego postępowania apelacyjnego.

W punkcie IV i V sentencji Sąd Apelacyjny orzekł o obowiązku uiszczenia opłaty sądowej od apelacji wniesionej przez powoda w kwocie 2.512 zł nakazując jej ściąganie stosownie do proporcji, w jakich strony przegrały tę apelację (74% tej

kwoty obciążą powoda, a 26% obciąża pozwanego).